

30 år med

Svanen

Svanen har
gått före i tre
decennier

FÖRMÅNLIGA LÅN
med Svanens kriterier

De sparar pengar med
KLIMATSMARTA VAL

**KONSUMENTMINISTER
ARDALAN SHEKARABI:**

"Miljömärkning är
viktig för hållbar
konsumtion"

"Svanen är valbar för många och innebär tuffa krav som driver marknaden i en hållbar riktning."

Hållbar, valbar och redo för nya utmaningar

Jag brukar lite skämtsamt säga att vi svenskar är världsmästare på miljömärkning. Det finns ett trettiotal miljömärknings-system i sammanlagt cirka 60 länder. Men inte i något land är miljömärkningen så etablerad som Svanen är i Sverige. Tittar man på genomslag, kännedom, antal anslutna företag och mängden miljömärkta produkter på marknaden – ja, då vinner Svanen helt enkelt. Svanen är valbar för många och innebär tuffa krav som driver marknaden i en hållbar riktning.

Vad beror det på? Jag tror att näringslivet i Sverige snabbt insåg vikten av att leverera produkter som var bra från miljösynpunkt. Handeln hängde på och prioriterade miljömärkta produkter i hyllorna. Därtill har vi kanske världens mest miljömedvetna konsumenter. Och vi på Svanen antog tidigt en strategi att vara marknadsorienterade och utgå från företagets möjligheter och utmaningar.

Sedan har vi haft mod och resurser att hela tiden

gå in på nya områden. Från tvättmedel och papper till hotell och husbyggnation, och nu senast genom att gå in i finansbranschen och miljömärka fonder. Den gemensamma framgångsfaktorn för dessa områden har varit att branscherna haft behov av att få hjälp med att kunna använda miljöprestanda som konkurrensmedel. Och det är så vi gör nytta – och bidrar till en mer hållbar konsumtion.

Men vi måste ändå utvecklas framöver för att vara relevanta i nya tider. Vi vill vara ett verktyg för konsumenter, inköpare och företag att bidra till världens gemensamma hållbarhetsmål 2030. Vi behöver då fokusera mer på hållbara livsstil, cirkulär ekonomi och nya affärsmodeller. Svanen har kraft och förmåga att förändras och gå in på nya områden och med nya koncept. Brand extension, varumärkesutbyggnad, fungerar utmärkt för starka varumärken med ett tydligt budskap och mål. Och det har Svanen. En 30-åring med erfarenhet och mognad – och med mycket energi och nyfikenhet att fortsätta vara hållbar och valbar.

Ragnar Unge, vd Miljömärkning Sverige

Save the date!

Miljömärkning Sverige bjuder in till ett hållbarhetsevenemang för Svanenmärkta, icke-Svanenmärkta, greenwashers, cirkulära, linjära, plockare av lågt eller högt hängande frukter, klimaträddare, klimaträdda – och för dig som vill rädda världen lite grann varje dag.

I 30 år har Svanen varit en guide till mer hållbara val. De nordiska konsumenterna har kunnat välja produkter som möter höga krav på miljö, hälsa och funktion. För företag har Svanen varit ett effektivt verktyg för att använda hållbarhet som en konkurrensfördel, kunna kommunicera sitt hållbarhetsarbete och få enklare tillgång till marknaden.

Men med dagens utmaningar handlar det om så mycket mer än att tillverka och välja rätt produkter. Vi behöver accelerera omställningen till hållbara affärsmodeller och livsstilar. Det är dags att skapa grön tillväxt. Därför har vi bestämt oss för att anordna ett evenemang som ska sparka igång näringslivets hållbarhetsarbete – det är dags att sluta snacka och börja jobba!

Datum: 3 december 2019

Plats: Münchenbryggeriet, Stockholm

Mejla: info@svanen.se för aktuell information om program och biljettsläpp

EFTERFRÅGAN PÅ SVANENMÄRKTA KÖK ÖKAR

Hos kökstillverkaren Marbodal är merparten av produkterna i dag Svanenmärkta.

Marbodals kunder är både konsumenter och den professionella marknaden, det vill säga företagskunder som bygg- och fastighetsbolag, husfabriker samt fastighetsutvecklare där hållbarhetscertifieringar är mycket viktiga.

– Svanen är i dag mer eller mindre ett hygienkrav hos våra kunder, men vi kan se en tydlig trend på marknaden att det efterfrågas lösningar för att leva mer hållbart, säger Jessica Almqvist, försäljningschef B2B & Hus på Marbodal.

Marbodal var först ut på köksmarknaden redan i slutet på 1990-talet med att Svanenmärka köksluckor. I dag är Marbodal den köksleverantör i Sverige som har störst utbud av Svanenmärkta produkter. Alla stommar och hela 75 procent av lucksortimentet är Svanenmärkta.

– Svanenmärkta produkter är inte bara ett omsorgsfullt val för miljön. Det är också ett smart val då marknaden ställer hårda funktions- och kvalitetskrav, säger Therese Svantesson, kategoriansvarig på Marbodal.

För att komma hit har Marbodal under åren arbetat med medvetna materialval och ändrat ytbehandlingsmetoderna

från lösningsmedelsbaserade färger och lacker, till färg som i stället är baserad på modern vatten/UV-teknik.

Marbodals mål är att hela tiden utöka utbudet av Svanenmärkta produkter i sortimentet. Nyligen introducerade Marbodal även Svanenmärkta bänkskivor av laminat.

– Eftersom bänkskivorna är en så stor del av köket är detta verkligen en milstolpe för oss. Det är roligt att vi nu utökar vårt Svanenmärkta sortiment med ytterligare en produktgrupp, säger Therese Svantesson.

Men Marbodals hållbarhetsarbete handlar inte bara om Svanen. Det tar även hänsyn till en rad andra faktorer som design, tillverkningsmetod, materialval, och transporter. Marbodals tillverkning sker i fabriken i Tidaholm.

– I tillverkning är trä huvudråvaran och därför måste samtliga träleverantörer följa Marbodals krav på hållbart skogsbruk, säger Therese Svantesson.

» MARBODAL.SE

11 tips för dig som vill leva ett hållbart liv i köket

Vi har alla ett ansvar för att skapa en hållbar framtid för nästa generation. Därför fokuserar vi på Marbodal extra mycket på att ta fram lösningar och produkter som underlättar för dig som vill leva ett mer hållbart liv i köket.

1. Svanenmärkta luckor, fronter, skåpstommar, laminatbänkskivor och dekor tillbehör.
2. Material i luckor och fronter består av MDF med låg emissionsnivå.
3. Material i skåpstommar består av MFC med låg emissionsnivå.
4. Vatten- och UV-baserad färg som minskar användningen och utsläpp av lösningsmedel.
5. Energisnåla vitvaror.
6. Genomtänkta lösningar för effektiv förvaring i lådor.
7. Diskbänkskåp som uppfyller kraven för säkert vatten.
8. Smart källsortering.
9. Odlingshyllor för egna kryddor.
10. Energisnål LED-belysning.
11. Energibesparande blandare.

En tidning från Miljömärkning Sverige. Medföljer som bilaga i Dagens industri, april 2019.

FRÅGOR BESVARAS AV:
Christian Quarles van Ufford
Marknads- och kommunikationschef
på Miljömärkning Sverige
08-555 524 94, christian.quarles@svanen.se

PROJEKTLEDARE: PETER ROSVALL **REDAKTÖR:** NELLA BERGSTRÖM
ART DIRECTOR: ANNIKA MAGNUSSON **REPRO:** FRIDA KLANG
TRYCK: V-TAB **OMSLAGSBILD:** NINE KOPFER/UNSPASH

För information om bilagor och kundtidningar, kontakta Peter Rosvall på 0700 84 00 62 eller peter.rosvall@crossmediagroup.se

Crossmedia Communication
Kristallen B, 754 50 Uppsala
crossmediagroup.se

Miljömärkt trycksak
3041 0083

CROSSMEDIA
COMMUNICATION

MARBODAL

”Vi vill hjälpa företagen att använda miljöprestanda som konkurrensmedel”

Genom att skapa en miljömärkning som både är till för konsumenter och företag, har Svanen varit med och utvecklat svenskt näringsliv. Svanens vd Ragnar Unge och marknadschef Christian Quarles van Ufford berättar om det långsiktiga arbetet.

Text: Sara Schedin
Foto: Miljömärkning Sverige

När Svanen bildades vid slutet av 80-talet var intresset stort för miljöfrågor – men det var fortfarande inte vanligt att prata om miljöanpassade produkter. Snart började man dock förstå att de producenter som sökte och använde Svanen flitigt fick en marknadsföring av sin licensiering. Något som i sin tur bidrog till att allt fler sökte Svanenmärkningen under 90-talet.

– Jag skulle våga säga att Svanen var med och förde in vikten av att satsa på miljö- och hållbarhetsfrågor på den svenska marknaden. De företag som var tidigt ute vad gäller miljöanpassade produkter, ligger i dag bra till – både i Sverige och globalt. Svanen var med och påverkade den utvecklingen i och med att företagen genom en miljömärkning snabbt fick positiv återkoppling på sina satsningar, säger Ragnar Unge, vd för Miljömärkning Sverige, som ansvarar för Svanen.

Minska sitt klimatavtryck

I dag, då konsekvenserna av vårt överutnyttjande av planetens resurser är påtagliga, är miljömärkning mer relevant än någonsin. Det

Christian Quarles van Ufford och Ragnar Unge.

Svanenlicensen innebär en konkurrensfördel för butiker och företag.

menar Miljömärkning Sveriges marknads- och kommunikationschef, Christian Quarles van Ufford.

– Det krävs kraftiga förändringar i människors livsstil och konsumtionsbeteende, som företagen måste anpassa sig till. Svanen, och andra officiella miljömärkningar, är effektiva verktyg för både konsumenter och företag att minska sitt klimatavtryck med – och därmed ”rädda världen lite grann varje dag”, säger han.

Ett konkurrensmedel

Redan sedan starten har Svanen satsat på att bygga upp en miljömärkning som inte bara är till för konsumenterna, utan också för producenterna. Man vill helt enkelt att båda grupperna ska tjäna på miljömärkningen.

– Samtidigt som vi vill hjälpa konsumenten att välja rätt varor med hjälp av Svanen, vill vi hjälpa företagen att använda miljöprestanda som konkurrensmedel. Därför har vi hela tiden varit affärsinriktade mot dem som har velat ansöka om en Svanenmärkning. Vi vill att de ska lyckas med sina miljöanpassade produkter och ta marknadsandelar tack vare sin

miljömärkning, förklarar Ragnar Unge.

För ett företag är det en mycket tuff uppgift att klara Svanens kriterier. När de väl har lyckats få sin licensiering kan de kommunicera den mot sina intressenter – det vill säga påvisa sitt miljöarbete och ansvar för medarbetare, kunder, leverantörer, inköpare, upphandlare och ägare.

– På så vis kan de särskilja sig från sina konkurrenter och bli ett mer attraktivt varumärke på sin marknad, säger Christian Quarles van Ufford.

Svanen – en partner på resan

En anledning till Svanens framgångar tror Ragnar Unge är att de aldrig har velat vara ett pekfinger för branschen, utan snarare ett mål att jobba mot.

– Samtidigt är vi en partner som hjälper till med bland annat marknadsföring i form av kampanjer, nyhetsbrev och pressreleaser. Vi är också med på mässor och olika evenemang för att träffa våra kunders kunder. Allt för att de ska få full valuta för att de har satsat på Svanen. ■

Att identifiera problemen är ingen konst.

Men det krävs kunskap för att hitta lösningarna.

Världen står inför stora utmaningar. Handelsbanken Fonder är övertygade om att bolag som skapar värde genom att bidra till en hållbar utveckling kommer att vara framtidens vinnare. Det räcker varken med att identifiera ett bolags hållbarhetsrisker eller att avstå från investeringar i företag som inte bedriver sin verksamhet på ett ansvarsfullt sätt. Vi tror att det krävs mer än så. Som aktiv förvaltare agerar vi långsiktigt och proaktivt. Vi väljer att investera i lösningsorienterade bolag med lönsam affärsmodell, vars produkter och tjänster bidrar till att lösa de utmaningar världen står inför. Det kräver analys, kunskap, omvärldsbevakning och nära kontakt med företagen. Det här passar vår förvaltning ovanligt bra. Vi analyserar teman genom grävande arbete och

skapar beslutsunderlag genom ett nära samarbete förvaltare emellan. Vi strävar efter att hitta framtidens vinnare och aktivt investera i lösningarna. Vår ambition är att erbjuda god finansiell avkastning, bidra till avlastning för vår planet och spara på våra gemensamma resurser för kommande generationer.

I Handelsbanken Fonders podcast Framtidspanarna kan du få en inblick i hur vi arbetar. Du får en chans att följa med in i vårt löpande strategiarbete där våra förvaltare undersöker samband och trender samt redogör för hur dessa kan påverka bolag och branschers utveckling.

För mer information, poddar och rapporter gå in på handelsbanken.se/aktivforvaltning

Handelsbanken

Gröna samarbeten kring bostäder

Movehomes Svanenmärkta trähus är fria från farliga kemikalier och omfattas av Gröna bolån.

Gröna Bolån innebär en ränterabatt, ofta 0,1 procentenheter, för den som köper hållbart. För Svanenmärkta hus erbjuds just nu lånen av SEB, Nordea, Swedbank och Ekobanken. Andra långivare erbjuder lånet till bostäder i Boverkets energiklass A och B.

– Det är ett spännande initiativ och intressant att ett försäkringsbolag ligger bakom detta, säger Elinor Holén.

Hållbar bostad

Ett företag som märker av intresset för hållbart boende är Trivselhus, som med sitt koncept Movehome är ensamt i branschen om att erbjuda stycketillverkade trähus med Svanenmärkning. Marknadschefen Jennie Blom berättar att det började med onlineförsäljning, där det nya var att kunderna kunde sätta ihop sina egna hus.

– Sedan har varumärkets hållbarhetsprofil successivt förstärkts från att enbart handla om de fördelar det innebär att bygga i trä, till att fullt ut ta steget och Svanenmärka alla hus som byggs på totalentreprenad.

Förutom att Trivselhus är stolta över att kunna erbjuda den hållbara bostadslösningen, har Svanenmärkningen visat sig viktig för kunderna.

– Att få bygga ett Svanenmärkt hus känns för många otroligt bra, framför allt när man har småbarn. Då vet man att de kommer få växa upp i en miljö som är fri från farliga kemikalier. Sedan genomsyrar miljötänkandet vardagen för många av familjerna med ekomat och miljöanpassade produkter i hemmet, säger Jennie Blom.

Och de gröna bolånen då? Ja, de är varmt välkomna hos Trivselhus och deras kunder.

– Möjligheten att få attraktiva lånevillkor är avgörande för många familjer. Därför ser vi mycket positivt på att de gröna bolånen växer fram och bidrar till ökad försäljning av miljömärkta hus. ■

Hustillverkare, banker och försäkringsbolag som tänker grönt, kan med hjälp av Svanen samarbeta för att skapa hållbara värdekedjor och en bättre framtid.

Text: Per Johansson
Foto: Trivselhus

Det senaste året har gröna bolån (förmånligare lån till den som köper en klimatvänlig bostad) slagit igenom bland banker och bolåneinstitut. Efter att till en början ha använt Boverkets energikriterier vid sin bedömning av vilka som ska få lånen, har flera av bankerna nu börjat erbjuda gröna bolån även till Svanenmärkta bostäder.

Elinor Holén, tf affärsområdeschef för hus och renovering vid Miljömärkning Sverige, gläds åt de gröna bolånen av flera anledningar.

– Dels är det bra att bostadsköpare kan tjäna även ekonomiskt på att välja Svanenmärkt. Dels visar det vilka intressanta och viktiga synergier som kan uppstå kring Svanen.

Miljö- och klimatutmaningarna är så stora att vi måste samarbeta mellan branscher. Annars kan vi inte nå de globala mål som ställs i Agenda 2030, FN:s färdplan för hållbar utveckling, säger hon.

En annan viktig del är att bankerna nu premierar mer än låg energiförbrukning.

– Energifrågan är jätteviktig, men man måste också se till helhetsperspektivet. En Svanenmärkt byggnad är även granskad utifrån hur byggprocessen har gått till och vilka material som har använts. Genom att husen inte innehåller material som avger farliga ämnen får de boende sundare inomhusmiljö.

Det är inte bara de som erbjuder bolån som har förstått vinsterna med hållbara affärsmodeller kring bostäder. Utanför Falun har Dalarnas försäkringsbolag byggt "Dalarnas Villa" i samarbete med bland andra forskare från Högskolan Dalarna. Syftet är att få fram ett hus som är så säkert som möjligt när det gäller inbrott, brand och vattensador och dessutom så hållbart som möjligt.

 ÅKE SUNDVALL

Med hållbarhet i fokus

Att bygga hållbara bostäder med omtanke om både miljö och människors hälsa har länge varit självklart för oss – utan att vi egentligen satt ord på det. Det var dags att börja formulera det för både oss själva och omvärlden. I början av 2018 bestämde vi oss därför för att börja arbeta metodiskt med målet att kunna Svanenmärka våra hus.

I november fick vi motta Svanens grundlicens, och vi har nu utsett vårt första Svanenprojekt – Maja & Knekten. Ett stenkast från Gubbängens tunnelbana bygger vi totalt cirka 100 studentlägenheter som uppfyller Svanens högt ställda krav. En milstolpe i Åke Sundvalls vision att skapa stadens mest omtyckta områden.

Ica Maxi i Nacka har minskat sin energiförbrukning rejält sedan butiken fick sin Svanenlicens.

De sparar pengar med klimatsmarta val

Att satsa på gröna varor och tjänster tror många leder till ökade kostnader för verksamheten. Men tvärtom går det att spara stora pengar på hållbarhet. Följ med till några företag som ser fördelarna med Svanenmärknigen.

Text: Per Johansson
Foto: Per Johansson, Miljömärkning Sverige

Miljömärkning Sverige har länge försökt avliva myten om att tredjeparts-certifierade varor och tjänster skulle vara dyrare än andra. Och i höstas kom en rapport från den danska myndigheten Miljöstyrelsen som hade låtit undersöka frågan. En genomlysning av 15 olika offentligt upphandlade varor och tjänster visade att de miljömärkta produkterna kostade lika mycket eller mindre i elva av fallen. Endast i fyra fall var de dyrare än de icke-miljömärkta alternativen.

– Detta visar alltså att de miljömärkta alternativen är konkurrenskraftiga i elva av 15 fall. Och på längre sikt är det säkerligen lönsamt att satsa på miljö och kvalitet, säger Anna Norberg, pressansvarig vid Miljömärkning Sverige.

Hon menar att resultaten från Danmark, som också använder Svanen, är överförbara till Sverige och påverkar såväl möjligheten att ställa Svanenkrav vid offentlig upphandling som konkurrenskraften hos de företag som har Svanenlicenser.

Men den ekonomiska nyttan är större än så. Den danska undersökningen visade till exempel att offentliga Svanenmärkta restauranger sparade pengar både på minskad elförbrukning och minskade kostnader för kött.

Ett annat exempel är städtjänster som sparade in resurser i samband med att de klarade Svanens krav. Lunds Universitets-service städar årligen en yta motsvarande 5 200 fotbollsplaner i universitetets lokaler. När personalen för ett antal år sedan började arbeta efter Svanens krav påverkades både valet och mängden av städkemikalier. Förbrukningen minskades med hela två tredjedelar, vilket motsvarar över 4 000 liter städkemikalier.

– Vi använder städfärdiga moppar som doserar mängden kemikalier automatiskt, vilket gör att vi inte riskerar att använda för mycket. Och 80 procent av våra tvätt-

maskiner är sådana som sköter doseringen själva, säger driftsledaren Liselott Olsson.

I arbetet ingår även att minska mängden plastpåsar och annat förbrukningsmaterial.

– Vi har lärt oss att tänka till lite mer i jobbet, som att vi använder elcyklar och elbilar när vi ska förflytta oss.

Lägre energiförbrukning

Att spara energi är en av de viktigaste åtgärderna för att minska koldioxidutsläppen som bidrar till den globala uppvärmningen. En arena där energiförbrukningen är central enligt Svanens kriterier är livsmedels-butikerna. En kartläggning av hur 200 svenska butiker hade ändrat sin energiförbrukning när de blev Svanenmärkta, visade att

”Det är också en signal till våra kunder, att de gör ett bra val om de handlar hos oss.” – Karl-Otto Jakobsson

förbrukningen i snitt minskade med 7,5 procent. Tillsammans hade butikerna minskat energianvändningen med 26 miljoner kilowattimmar årligen, samma mängd som krävs för att värma upp 1 000 svenska villor på ett år.

Ica Maxi i Nacka är en av Sveriges största Ica-butiker.

– Det känns viktigt att kunna bidra så mycket man kan till miljön om man driver en butik. Det är också en signal till våra kunder, att de gör ett bra val om de handlar hos oss, säger butikens vice vd Karl-Otto Jakobsson.

Mycket av det som i dag är ett normalt arbetssätt var nytt när butiken ansökte om licens för att klara Svanens kriterier för dagligvarubutiker. Det handlade om städrutiner, vilket sortiment som skulle finnas i butiken och hur ekologiska matvaror skulle lyftas fram. Framför allt handlade det om att se över energiförbrukningen.

– Det har vi fortsatt arbeta med genom åren. Sedan 2016 är vi tillsammans med åtta andra Ica Maxi-butiker i Stockholmsområdet med i ett projekt där vi ska minska energianvändningen med 15 procent på fyra år. Det är Energimyndigheten som ligger bakom projektet och vi träffas och delar med oss av idéer till varandra, berättar Karl-Otto Jakobsson.

I butiken i Nacka har all belysning bytts ut till led-lampor där det mest energisnåla alternativet valdes vid upphandlingen. Belysningen som samverkar med det utomhusljus som släpps in i butiken är också styrd så att den minskar när solljuset ökar.

Vidare har man trimmat ventilationen, bytt ut kylkompressorerna till miljöanpassade alternativ, bytt till frysdiskar med lock och jobbat mycket med att återvinna returvärme från kylanordningarna.

– Det har börjat ge effekt nu. Vi är till exempel självförsörjande på värme och varmvatten och har kunnat säga upp vårt fjärrvärmeavtal. Det är roligt att se hur mycket energi man kan spara, säger Karl-Otto Jakobsson.

Exakt vilka ekonomiska besparingar insatserna har givit är svårt att räkna ut. Det har krävts en del dyra investeringar också. – Rent energimässigt betalar sig en del av åtgärderna på 15 år, men i praktiken går det fortare än så. Det finns andra fördelar, som att det är lägre reparationskostnader med nyare utrustning, menar Karl-Otto Jakobsson.

Steget före

Anna Norberg vid Miljömärkning Sverige berättar att Svanens kriterier ofta ger en vink om vart lagstiftningen är på väg och hjälper företagen att ligga steget före.

– Genom att följa våra kriterier kan man vara förberedd och slippa plötsliga ekonomiska smällar när lagstiftningen ändras.

– Det kan vara ett väldigt jobb att miljöanpassa sin verksamhet. Men det lönar sig i längden, sammanfattar Anna Norberg. ■

ASAP rustar framtida ledare

Miljömärkning Sverige, Sustainergies, Nordea, Samsung och Scania samarbetade 2018 med projektet ASAP.

I projektet ASAP får studenter utbildning inom hållbarhet, samtidigt som företag kan hitta nya och kunniga talanger.

Text: Katarina Bergström Foto: Sofia Lindblom

Hösten 2018 genomförde Miljömärkning Sverige och Sustainergies den första utbildningen inom ramen för hållbarhetsprojektet A Sustainability Acceleration Project, ASAP. 48 högskolestudenter deltog i projektet, som innebär att de fick en unik intensivutbildning av tre stora aktörer inom näringslivet: Nordea, Scania och Samsung.

– Det var tack vare vårt samarbete med Svanen som den här satsningen kunde genomföras, säger Victoria Hellsten, områdeschef på Sustainergies, Sveriges främsta uppdragsgivare för studenter som vill jobba med hållbarhet.

ASAP är även den engelska förkortningen för "as soon as possible", "så snart som möjligt"; ett välfunnet projektnamn.

– Hållbarhetsarbete behöver utföras i högre tempo än hittills om vi ska nå FN:s 17 mål för hållbar utveckling, säger Victoria Hellsten.

Dialog mellan företag och studenter

Syftet med projektet är att rusta framtidens ledare ut på ett målmedvetet sätt kunna arbeta för ett hållbart samhälle. Genom att studenterna får inblick i hur olika branscher jobbar med hållbarhet, och genom att företag får dryfta frågan med studenter från andra vetenskapliga discipliner, får de ett helhetsperspektiv. De företag som ingår som samarbetspartners har stor nytta av att få träffa unga talanger de kan rekrytera samtidigt som de får upp ögonen för vikten av hållbarhetsfrågor.

– Många företag interagerar redan med studenter i form av mässor, föreläsningar, exjobb. ASAP är ett nytt sätt att attrahera framtida talanger. Utgångspunkten är att unga vill arbeta med hållbarhet, och inom ASAP skapar vi tillsammans med Svanen en mötesplats för fördjupad dialog mellan företag och studenter, säger Victoria Hellsten.

Miljömärkning Sverige och Sustainergies började utveckla ASAP våren 2017. Avsikten är att det ska vara en bestående arena för företag och studenter, med fokus på kompetens och samverkan för hållbar utveckling.

– Studenter som deltog i utbildningen 2018 berättade att de fått en omvälvande erfarenhet och att de starkt rekommenderar andra att söka till framtida utbildningar, säger Victoria Hellsten. ■

Till höstens omgång av ASAP ska 100 studenter väljas ut. Läs mer på asap2030.com

Miljön blir bättre av Svanenmärkta kemikalier.

Tre frågor till konsumentminister Ardalan Shekarabi

I Agenda 2030 är hållbar konsumtion utpekad som ett viktigt mål. Hur vill regeringen stimulera en mer hållbar konsumtion och livsstil?

– Dagens konsumtionsmönster är inte hållbart om vi ska nå tuffa miljö- och klimatmål nationellt, inom EU och globalt. En rad initiativ har tagits och nu gör vi mer. I januariavtalet finns flera förslag som rör de viktigaste utsläppsområdena som resor, boende och livsmedel. Men även konsumentpolitiken är viktig för att nå dit, och Konsumentverket har i uppdrag att främja miljömässigt hållbar konsumtion. Miljömärkning är ett viktigt verktyg och de frivilliga konsumentorganisationerna har en betydelsefull roll.

Vilken roll spelar miljömärkning för en mer miljömässigt hållbar konsumtion?

– Stor roll! Det är ett av de mest handfasta och konkreta hjälpmedlen för konsumenterna som vill handla hållbart. Miljömärkning gör det också möjligt för producenter att på ett trovärdigt sätt visa att deras produkter uppfyller höga miljö- och klimatkrav. I offentlig upphandling underlättar miljömärkningen att större inköp kan präglas av ansvar för miljön.

I regeringens nationella strategi ingår miljömässigt hållbar upphandling. Hur kan man stimulera en sådan upphandling?

– Sverige ska ha höga ambitioner och vara ett föredöme inom hållbar offentlig upphandling. Lagstiftningen ger i dag möjlighet att ställa krav på hållbarhet, men där utvecklingen går långsamt kan vi behöva agera. Till exempel ser vi över offentliga sektorns inköp av livsmedel. Det är inte rimligt att handla upp livsmedel som inte är producerade i enlighet med svenska krav på djurskydd eller låg användning av antibiotika. Där vill vi att det blir obligatoriskt att ställa sådana krav vilket kommer att främja företag som producerar hållbart i hela EU. ■

Text: Nella Bergström

Kunskapen om klimatfrågan ökar, menar Christian Quarles van Ufford.

Svanen inspirerar konsumenterna

Samtidigt som klimatdebatten har tagit fart de senaste åren har många konsumenter svårt att leva som de vill när det gäller hållbara val. Nu satsar Miljömärkning Sverige på att inspirera till ett ändrat beteende.

Text: Per Johansson
Foto: SJ, Miljömärkning Sverige

I jämförelse med övriga världen ligger Sverige och våra grannländer i Norden i topp vad gäller hållbar livsstil.

– Vi har vuxit upp med närheten till naturen, och allemansrätten som gör det möjligt för oss att röra oss fritt i naturen och vi uppskattar utomhusaktiviteter. Man kan säga att naturen är en del av vårt DNA, förklarar Christian Quarles van Ufford, marknads- och kommunikationschef på Miljömärkning Sverige, som ansvarar för Svanen.

En annan sak som utmärker oss är att vi är storkonsumenter, älskar att resa och tycker att tillgång till bil är en rättighet. Livsstilar som krockar, minst sagt.

Svanens medarbetare har dock märkt hur de senaste årens klimatdebatt har gjort att fler konsumenter vill göra mer hållbara val.

I vår kommer "The Report #2" – som handlar om hur företag kan använda hållbarhetsutmaningen till att skapa konkurrensfördelar. Håll utkik på svanen.se!

– Fler företag söker Svanenlicens, och de som har licens har blivit bättre på att kommunicera sina Svanenmärkta produkter. Samtidigt ökar kunskapen om klimatfrågan, både genom medierapporteringen och genom att det går att söka så mycket information digitalt.

Guidning och inspiration

2018 tog Miljömärkning Sverige fram The Report – Sustainable consumerism in the Nordic region. Där framgår att över hälften av konsumenterna i Norden anser att individen har det största ansvaret för att skydda miljön. Samtidigt anser sju av tio att de inte gör så hållbara val som de skulle vilja. Det har uppstått ett grönt glapp mellan attityd och köpbeteende.

– I den krassa verkligheten när vi står framför butikshyllan, eller sitter framför datorn, köper man kanske ändå den där tröjan som man vet att man egentligen inte behöver. Det är mycket lättare att ändra sin attityd än sitt beteende, säger Christian Quarles van Ufford.

I sin nya varumärkesstrategi ska Svanen guida till hållbara varor och tjänster, och även ta en bredare roll och inspirera till en hållbar livsstil. Under våren lanseras en ny hemsida och en ny kommunikationsstrategi ska implementeras i olika kanaler och plattformar.

– Vi vill visa konsumenterna och företagen att det finns många möjligheter att ställa om för att reducera sin negativa klimatpåverkan och att Svanen är ett av flera effektiva verktyg för det arbetet. ■

Sveriges enda Svanenmärkta butikskedja – City Gross, vem annars?

Att butiker säljer Svanenmärkta produkter visste du säkert redan om. Vi har tagit steget ännu längre och certifierat såväl grossistverksamheten som hela butikskedjan. Därmed är vi ensamma om att vara en Svanenmärkt butikskedja. Certifieringen innebär ett antal tuffa kriterier och poängsystem. Förutom ett brett sortiment med miljömärkta och

ekologiska produkter innebär certifieringen även att butikerna är energieffektiva. Så när du handlar hos City Gross kan du känna dig trygg med att butiken belastar miljön och klimatet så lite som möjligt.

City Gross – vem annars?

En 30-årig Svan

För 30 år sedan skapades det nordiska miljömärket Svanen. Syftet var att göra det enkelt för konsumenter att hitta miljöanpassade produkter och för företag att producera dem. Och faktum är att Svanemärkningen under åren har förändrat hela branscher. Här är några av milstolparna i vår stolta historia!

På de 30 år Svanen funnits har vi hunnit miljömärka det mesta, från batterier, blöjor,

kontorsmaskiner och papper till hus, matbutiker och fonder. Svanemärkta produkter påverkar miljön mindre än motsvarande icke-märkta produkter. De har kontrollerats, uppfyller tuffa krav och har därmed bevis på att de är ett förhållandevis bra val för miljön.

Märkningen har drivit fram förändringar som varit bra både för miljön och för människan: Vi har sett till att farliga kemikalier försvunnit från tryckeribranschen. Vi har bidragit till att

du i princip bara hittar miljömärkta tvättmedel och toalettpapper i butikskedjornas hyllor. Vi har hjälpt till till att få en mer energieffektiv och kemikaliesnål hotellnäring. Och vi fortsätter att jobba för en bättre miljö!

Text: Nella Bergström

1991. Svanens första kriterier – för batterier – tas fram.

1996. Stor satsning på att öka kännedomen om Svanen hos Sveriges konsumenter. Gunde Svan, Lennart Swahn och Jan-Öjvind Swahn medverkar i Svanens första reklamfilm. Den sänds på TV4 och ger gott resultat – 96 procent av svenskarna känner nu igen Svanemärket.

Tre TV-aktuella Svanar

2005. Det första Svanemärkta huset, Skanskas Uniqhus, byggs, vilket utgör startskottet för ett mycket framgångsrikt område för Svanen. I dag är byggande en av de största produktgrupperna för Svanen och många av landets stora aktörer har proklamerat att allt de bygger i egen regi ska vara Svanemärkt.

2 000 licenser

2010. Licens nr 2 000 i Norden delas ut.

2017. Världens första Svanemärkta fonder lanseras. De är tolv stycken som bara ett år senare vuxit till 21.

1989

1991

1992

1996

1999

2003

2005

2007

2010

2015

2017

2019

1989. Nordiska Ministerrådet beslutar att införa en officiell nordisk miljömärkning – Svanen. Sverige, Norge, Finland och Island är med i arbetet från början. 1997 ansluter sig även Danmark till samarbetet.

1992. Modo Balans får licens för papper och Via Color för tvättmedel. Licenserna delas ut på samma dag, så ingen av dem kan stoltsera med att vara först.

via

1999. Ytterligare ett stort steg tas då de första kriterierna för en tjänst godkänns och hotell kan nu Svanemärkas. Sånga Säby utanför Stockholm blir först att få licens.

2003. Scandic Svanemärker alla sina hotell i Sverige, inklusive frukostbuffén.

2007. Svanens inköpsnätverk bildas. Syftet är att stötta företag som vill göra hållbara inköp. I dag har nätverket 240 medlemmar, bland annat många av Sveriges mest kända företag och ett flertal statliga bolag.

2015. Svanens största satsning på utomhusreklam lanseras. I tunnelbanan, på busshållplatser och i stadsmiljöer över hela Sverige kan man se kampanjen "Rädda världen lite grann varje dag". Den får stort genomslag både bland företag med Svanenlicenser och hos konsumenter som uppskattar budskapet.

2019. Svanen flyger vidare mot 30 nya framgångsrika år!

fyller 30 år!

TRYGG SÖMN FÖR HELA FAMILJEN - I EN SVANENMÄRKT SÄNG FRÅN HILDING

HÄR SAMLAS FAMILJEMEDLEMMAR FÖR ALLA SLAGS SITUATIONER. OAVSETT OM DET ÄR FÖR ATT LÄSA GODNATTSAGOR UNDER TÄCKET ELLER ATT SOVA LÅNGE EN SÖNDAGSMORNING. DET STÄLLER GIVETVIS KRAV PÅ KOMFORT, BEKVÄMLIGHET OCH TRYGGHET. ATT VÅRA SÄNGAR DESSUTOM ÄR SVANENMÄRKA INNEBÄR ATT DU ÄVEN KAN NJUTA AV VETSKAPEN ATT DU HAR EN SÄNG SOM ÄR BYGGD MED OMTANKE OM BÅDE HÄLSA OCH MILJÖ.

- KRITERIERNA ATT FÅ EN SÄNG SVANENMÄRKT ÄR ENORMT HÄRDA. FRAMFÖRALLT FÖR ATT DET ÄR MÅNGA OLIKA MATERIAL SOM SKA GODKÄNNAS. VAREnda DETALJ GRANSKAS, ALLTIFRÅN PRODUKTION TILL MATERIALET I STOMMEN OCH SÖMMARNA I MADRASSEN. FÖR OSS BETYDER SVANENMÄRKNINGEN OERHÖRT MYCKET. DET ÄR ETT KVITTO PÅ DET HÄRDA ARBETE FÖR MILJÖ OCH HÅLLBARHET VI KONTINUERLIGT STRÄVAR EFTER. DESSUTOM HAR VÅRA SÄNGAR RAMAR AV FSC® MÄRKT TRÄ OCH I SORTIMENTET FINNS RAMSÄNGAR REKOMMENDERADE AV ASTMA- OCH ALLERGIFÖRBUNDET. DET GÖR OSS UNIKA OCH INNEBÄR ATT DU KAN KÄNNA DIG TRYGG NÄR DU SOVER I EN SÄNG FRÅN HILDING.

VÄLKOMMEN ATT BESÖKA HILDING.NU FÖR ATT SE VÅRA AKTUELLA KAMPANJER OCH HITTA TILL EN AV VÅRA KUNNIGA ÅTERFÖRSÄLJARE NÄRA DIG.

HILDING
I HJÄRTAT AV FAMILJELIVET

Den Svanenmärkta dialysförpackningen – ett klokt val för miljön

Vi är den enda tillverkaren som har helt PVC-fria förpackningar för vårt PD-sortiment och är Svanenmärkta. Det innebär att allt förpackningsmaterial inklusive slangar och kartong är fria från:

- PVC och därmed ftalater¹
- skadliga dioxiner som bildas vid förbränning av PVC vilka tar lång tid för naturen att bryta ned²
- ämnen som kan ge negativa hälsoeffekter hos djur men även hos människa³

Vätskepåsar för peritonealdialys tillverkas vanligtvis av mjuk PVC och i mjuk PVC ingår ftalater. Utsläppen av ftalater skulle kunna minska radikalt med så mycket som 194 ton⁴ per år i Norden om traditionella dialysförpackningar byttes ut mot Svanenmärkta.

Ett kök för nästa generation

Det är naturligt för oss att tänka hållbart. Alla köksstommar och flertalet av våra luckor är Svanenmärkta. Ett omsorgsfullt val för miljön och bra för dig, oss och nästa generation. Läs mer om våra kök och vårt hållbarhetsarbete på marbodald.se

MARBODAL

**FRESENIUS
MEDICAL CARE**

Fresenius Medical Care Sverige AB · Box 548 · 192 05 Sollentuna
E-post sverige@fmc-ag.com www.freseniusmedicalcare.se

1 <http://www.svanen.se/Vara-krav/Svanens-kriterier/kriterie/?productGroupID=61>
2 <http://www.kemi.se/vagledning-for/konsumenter/kemiska-amnen/ftalater>
3 <http://ki.se/imm/ftalater>

4 Minskningen är baserad på total årsförbrukning av vätskepåsar för peritoneal dialys i Norden med oktober 2017 som basmånad.

Så fungerar Svanenmärkta fonder

Är du nyfiken på hållbart sparande, men vet inte riktigt vad det innebär? Miljömärkning Sveriges Per Sandell förklarar vad som krävs för att en fond ska bli Svanenmärkt.

Text: Sara Schedin Illustration: Petra Fridh, TT Grafik

Som sparare i en Svanenmärkt fond kan man vara säker på att fondbolaget gör ett gediget hållbarhetsarbete. Fonden arbetar inom flera hållbarhetsområden och ser till att välja bort de sämsta bolagen, sett ur ett hållbarhetsperspektiv, och i stället välja in de bästa. Fonden agerar även på ett transparent sätt och utövar i många fall ett aktivt ägarskap, det vill säga röstar och påverkar företagen som finns i fonden.

– Vårt beslut att Svanenmärka fonder är ett sätt att hjälpa nordiska sparare att hitta de fonder som arbetar aktivt med hållbarhet. En Svanenmärkt fond ska vara en enkel vägledning i rätt riktning. Sparare och investerare ska inte behöva vara experter på fonders hållbarhetsarbete, säger Per Sandell, chef för finansiella tjänster på Miljömärkning Sverige, och tillägger:
– Vi finns för att de ska hitta varandra – för kärlek finns Tinder och för hållbarhet har vi Svanen.

Många olika fonder

Sedan Miljömärkning Sverige delade ut de första licenserna under hösten 2017 har antalet Svanenmärkta fonder stadigt ökat. Av 6 000 fonder på den nordiska marknaden är i dag 23 märkta med en Svan. Tillsammans förvaltar de över 80 miljarder kronor.

– Sedan starten har vi fått en mycket bred flora av fonder inom flera olika kategorier – både svenska och globala fonder samt passivt och aktivt förvaltade. Vi ser också att fondbolag, som kanske inte går hela vägen till en Svanenmärkning, ändå skapar nya produkter utifrån våra kriterier. ■

Läs mer på svanen.se/fonder

EU-Blomman är Svanens europeiska system

Svanen dominerar som miljömärkning i Sverige. Om du är utomlands kan du i stället hålla utkik efter EU:s officiella miljömärke EU-blomman.

Text: Sara Schedin

Några år efter att Svanen lanserades 1989 enades EU om en officiell miljömärkning – EU Ecolabel, eller EU-Blomman. Båda märkningarna tillhör Typ 1 miljömärkning (ISO 14024) och drivs utan vinstsyfte och branschintresse.

EU-Blommans kriterier tas fram av nationella organisationer i EU:s medlemsländer på uppdrag av EU-kommissionen.

– EU-Blomman fungerar i princip på samma sätt som Svanen, med syftet att främja produkter med reducerad påverkan på miljön under hela sin livscykel. För att få licens måste produkterna uppfylla höga krav på miljö, hälsa, funktion och kvalitet. I de nordiska länderna ser man dock sällan EU-Blomman eftersom Svanen är ett så pass starkt märke här, säger Ragnar Unge, Miljömärkning Sveriges vd, och fortsätter:

– De producenter som ansöker om EU-Blomman säljer ofta sina produkter ute i Europa där det är en mer välkänd märkning. Många väljer också att ha båda märkningarna. Som konsument hittar du oftast EU-blomman på produkter som textilier, färger och skor. Är du ute och reser kan du även hitta hotell som är märkta med EU-Blomman.

Aktiv omvärldsbevakning

Ett område där utvecklingen går väldigt snabbt är kemikalier. När farliga kemikalier förbjuds eller begränsas ersätts de snabbt av nya.

Som tur är skärper miljömärkningar som Svanen och EU-Blomman sina krav i regelbundna revisioner, vilket i sin tur begränsar farliga kemikalier. För att kraven ska vara uppdaterade krävs aktiv omvärldsbevakning av nya vetenskapliga rön och utveckling i branschen. Kraven fastställs av en oberoende tredje part. ■

Genom Svanenmärkningen har Samhalls städtjänst sparat nästan en femtedel av de städkemikalier som tidigare användes, samtidigt som man har använt 40 procent färre plastpåsar. Andelen miljömärkta städkemikalier har ökat från 76 procent till 83 procent.

Om bostäder som byggdes under miljonprogrammet på 1960–70-talet skulle renoveras med Svanens kriterier, skulle det motsvara minskade koldioxidutsläpp från 57 000 bilar under ett år, vilket är lika många bilar som det finns i Borås.

CO₂ neutral
marmoleum

forbo
FLOORING SYSTEMS

VÄRLDENS FÖRSTA CO₂-NEUTRALA GOLV

Svanenmärkta Marmoleum består till 97% av naturliga råvaror som binder mer koldioxid än tillverkningen producerar.

Läs mer på: forbo-flooring.se

Världens första CO₂-neutrala halvhårda golv i tillverkningsfasen (A1-A3) är klimatdeklarerat enligt EN 15804 efter Boverkets nya regelförslag.

Marmoleum det naturliga valet.

3029 0003

När upphandlare ställer krav på gröna produkter ökar utbudet på marknaden. På bilden miljömärkta byggklossar från Marksöm.

En Svan kan förenkla den offentliga upphandlingen

Med inköp av varor och tjänster för 660 miljoner kronor om året spelar det offentliga Sverige en nyckelroll i strävan efter ett grönt och hållbart samhälle. Sedan två år tillbaka finns möjligheten att kräva Svanenmärkning och EU Ecolabel direkt vid en offentlig upphandling.

Text: Per Johansson
Foto: Marksöm

Viljan att handla hållbart finns bland dem som sköter inköpen i våra kommuner, lands-ting och statliga myndigheter, men den rätta kunskapen finns inte alltid. Det berättar Anna Norberg, projektledare för Svanens kampanj #ModUpp2020, som ska få fler myndigheter att ställa krav på tredjepartscertifiering vid offentliga upphandlingar.

– Problemet i dag är att man inte använder sig av den här möjligheten tillräckligt ofta och att de krav som ställs inte är tillräckligt effektiva.

En undersökning som Miljömärkning Sverige lät göra bland offentliga inköpare förra året visade att nio av tio av de tillfrågade ser stora fördelar med att ställa miljökrav vid upphandlingar, men att bara en tredjedel av dem ofta använder möjligheten.

– Det finns en del myter att avliva, som att det blir för krångligt och dyrt, säger Anna Norberg.

Noggrann kontroll

Hon ser dock ett paradigmskifte. 2016 tog regeringen fram en nationell upphandlingsstrategi som lyfter fram den offentliga sektorns roll i samhällets hållbarhetsarbete. Året därpå ändrades lagen om offentlig upphandling så att det specifikt går att kräva en Svanenmärkning eller EU Ecolabel vid upphandling. På så sätt kan man också låta Miljömärkning Sverige hålla koll på såväl kraven i sig som hur de uppfylls.

– Dels slipper man hålla koll på nya rön och krav som införs på miljöområdet. Det sköter

vi när vi uppdaterar våra krav. Dels blir det vi som kontrollerar att leverantören lever upp till kraven eftersom vi gör genomlysningar och kan kräva in rapporter från våra licensinnehavare.

Anna Norberg och hennes kollegor på andra tredjepartscertifieringar sprider sitt budskap genom att åka runt till olika regionala upphandlingsnätverk och föreläsa kostnadsfritt. Vidare finns Svanens upphandlingsguide på nätet som är fylld med information och guider. Allt för att underlätta för den offentliga sektorn att göra rätt val.

– Om vi förväntar oss av privatpersoner att de ska kunna göra de här valen, måste ju även de som handlar för våra skattepengar ta det här ansvaret, säger hon. ■

Läs mer i upphandlingsguiden på svanen.se/upphandling

Vi siktar på 100 år till.

I över hundra år har vi snickrat inredningar i det lilla samhället Vedum på Västgötaslätten. Det kan låta som en lång tid men vi ser det bara som en början. Vi tror nämligen att vårt sätt att bygga inredningar på håller i minst hundra år till. Precis som ett nytt kök eller badrum hos dig kommer att leva genom många vardagar och fester, ögonblick och år.

Välkommen hem till vedum.se.

1919 | 2019

VEDUM

Cleano Production

Your partner in hygiene and cleaning products.

www.cleanoproduction.se

Rensa upp bland gröna märken

Intresset för att köpa miljömärkta kläder är stort bland svenskar, men många tycker att det är svårt att veta vilka miljömärkningar som garanterar att kläderna är hållbart producerade. Så här hittar du rätt i djungeln av gröna märken.

Text: Sara Schedin

Illustrationer: Petra Fridh, TT Grafik

Fler än hälften av alla svenskar anser att det finns för många olika miljömärkningar på kläder och att det skulle räcka med en oberoende märkning som ställer tuffa krav på produktionen. Det visar en undersökning som Kantar Sifo gjort på uppdrag av Miljömärkning Sverige.

Enligt Sara Bergman, Miljömärkning Sveriges kriteriechef, är det lätt hänt att man som konsument drar slutsatsen att en grön liten lapp automatiskt innebär att ett plagg är miljömärkt.

– Vi kan ta Better Cotton Initiatives (BCI) märkning som exempel. Den har fått stort genomslag, men är egentligen inte en miljömärkning. BCI-märket innebär enbart att odlaren eller textiltillverkaren har åtagit sig att följa vissa principer – men de får fortfarande använda bekämpningsmedel och konstgödsel i sin produktion, säger hon och fortsätter:

– Det ska i och för sig ske under kontrollerade former, vilket så klart har lett till framsteg för odlingen av bomull. Det är dock viktigt att förstå att det är ett system som tagits fram av branschen själv.

Nytt sätt att tänka

Vill man att kläderna ska ha en oberoende tredjepartsmärkning, tipsar Sara Bergman om att hålla utkik efter märken som Svanen, EU-Blomman och Bra miljöval. Ser man någon av dessa märkningar, vet man att varan är producerad på ett bättre sätt än det konventionella.

– På Svanen tar vi in hela livscykelperspektivet, inte bara miljöfrågor som handlar om själva bomullsodlingen. Vi tittar på allt från bekämpningsmedel och arbetsförhållanden till transport och vilka kemikalier som används. Som konsument ska man vara trygg med att man gör ett bra val.

Om du har svårt att hitta en Svanenmärkning ute i klädbutikerna, är du inte ensam. Det finns miljömärkta kläder, men eftersom det är en bransch med snabba växlingar har många modeföretag tyvärr svårt att upprätthålla en gedigen märkning.

– Därför är det viktigt att inte bara titta efter en miljömärkning, utan också på om plagget är av god kvalitet och om det är något man kommer att använda länge. Mycket handlar om att ändra sitt sätt att tänka kring klädkonsumtion.

Enligt Sara Bergman skickar Miljömärkning Sveriges undersökning en viktig signal till branschen: Rensa upp bland alla gröna, egna märken!

– Konsumenter tycker att de hållbara valen försvåras av att de möter så många olika gröna märken i butik. Det är även viktigt att myndigheter och de som ska säkra efterlevnad av marknadsföringslagen satsar resurser på uppföljning och kontroll så att vi kan hålla vilseledande marknadsföring på avstånd. ■

”Det är viktigt att inte bara titta efter en miljömärkning, utan också på om plagget är av god kvalitet och om det är något man kommer att använda länge.” – Sara Bergman

NYHET! VÄLJ ÅTERVUNNEN PLAST MED VIA

**FLASKA GJORD AV 97% ÅTERVUNNEN
PLAST OCH 100% ÅTERVINNINGSBAR!**

KRAFTFULL

VARTA – "Made in Germany",
130 års expertis som batteriproducent med kvalitet
som uppskattas världen över.

VARTA
In service for you

www.varta-consumer.se
www.facebook.com/VARTA.Consumer.SE

Trygg kemi

Effektiva lösningar med omsorg
om människa och miljö

Clemondo
Rätt kemi för en renare värld

Sverige behöver fler fondmiljönärer.

XACT Sverige (UCITS ETF). Svanenmärkt sparande. Förvaltningsavgift 0,15%*.

Svanenmärkningen har länge gjort det enkelt att välja hållbara konsumentprodukter. XACT Sverige (UCITS ETF) har som första indexfond i världen fått denna miljömärkning. Därmed är det enklare att spara hållbart. XACT Sverige (UCITS ETF) är en börshandlad indexfond som placerar i stora och medelstora svenska företag som uppfyller Svanens särskilda kriterier. Läs mer på xact.se och svanen.se/spararen.

Xact

Smarta fonder till låg kostnad.

*Eventuellt courtage tillkommer. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka det insatta beloppet. På xact.se hittar du fullständig informationsbroschyr samt fondbestämmelser, faktablad och aktuell kursutveckling.

Konferera ostört LÅNGT FRÅN VARDAGENS BRUS

Den unika skärgårdsmiljön är en härlig inspirationskälla året om. Här finns alla förutsättningar för en kreativ och rogivande kickoff eller konferens. Sandhamn och ytterskärgården är också den perfekta platsen för aktiviteter och upplevelser som stärker relationer och blåser nytt liv i teamet. Läs mer om våra erbjudanden på sandhamn.com eller ring oss på telefon 08-574 504 10 så berättar vi mer.

Välkomna – året om.

SANDHAMN
SEGLARHOTELL
www.sandhamn.com

Svanenmärkning – en självklarhet för ISS

ISS Svanencertifierade sin städtjänst 2014 och har sedan dess utvecklat metoder och erbjudanden för att bli än mer hållbara – ur alla perspektiv.

För oss på ISS blev Svanenmärkningen ett kvitto på att vi arbetar på rätt sätt med miljö- och hållbarhetsfrågor. Som globalt företag har vi stora möjligheter att fånga upp och sprida de senaste innovationerna för att minska vårt avtryck på miljön. Att vi har kunnat uppfylla alla de krav som Svanen medför är ytterligare en kvalitetsstämpel på vårt hållbarhetsarbete.

ISS miljöarbete innebär en kontinuerlig utveckling av vårt arbetssätt. Med ett brett miljötank inom hela serviceleveransen, oavsett om det gäller kemikaliefri städning eller minskat matsvinn i våra restauranger, strävar vi ständigt efter att bidra till en mer hållbar värld.

Med storlek följer ansvar

Det är en självklarhet för oss på ISS att vi tar ansvar för och engagerar oss i det samhälle som vi påverkar med vår verksamhet.

– Som en av de största aktörerna inom facility services ligger det också ett stort ansvar på oss att driva miljöfrågor tillsammans med branschen. Vi bidrar ständigt till en bättre och mer hållbar värld genom att prioritera säkerheten för våra egna och våra kunders medarbetare och samtidigt värna om vår planet och dess natur. Svanen är ett självklart val i det ställningstagandet och en viktig del i vårt övergripande fokus på hållbarhet, säger Fredrika Lenne, Head of Cleaning Excellence på ISS.